

Korte studies in Mattheüs (127)

De Bergrede (32)

Een belangrijke tekst, onder andere bij het uitleggen en kunnen doorgronden van de Bergrede, is de tekst die we al uitgebreid hebben onderzocht in Mattheüs 5:17.

'Denk niet dat Ik ben gekomen om de wet en de profeten af te breken; Ik ben niet gekomen om die af te breken, maar te vervullen.' (Mat. 5:17).

De Heere kwam niet om een nieuwe godsdienst op te richten.

Hij kwam niet om voorgaand onderwijs in Israël teniet te doen en er iets anders voor in de plaats te stellen.

Hij onderwees weliswaar niet als de Farizeeën en de Schriftgeleerden, maar het verschil zat hem niet in het feit dat Hij Zich niet baseerde op de Thora (de wet) en de Neviem (de profeten). Hij doorgrondde deze Schriften beter dan de leraars in Israël. Hij was de Personificatie van de Thora en van de profeten.

Dit heeft vergaande implicaties van hoe we de Bergrede uitleggen. We kunnen er niet zomaar onze eigen gedachten op loslaten. Als we willen begrijpen wat de Heere aan Zijn discipelen onderwees, moeten we Zijn woorden ook in verband brengen diezelfde Thora en profeten. Dit geldt dus ook voor het gebed des Heeren in Mattheüs 6.

De bede 'Uw Naam worde geheiligd' ligt diep geworteld in de Thora en de profeten. In de vorige studie heb ik daar een begin meegemaakt en we zullen er in deze studie wat verder over nadenken.

We stellen ons in de positie van de eerste hoorders van deze boodschap. Dat is altijd de beste manier om de Heilige Schrift te lezen. Niet gelijk alles maar naar jezelf toetrekken en proberen je eigen gedachten erop te projecteren. Eerst proberen te begrijpen hoe de eerste hoorders die woorden hebben kunnen begrijpen. Dat is vaak niet een makkelijk proces. Eigen gedachten loslaten en tradities even uitschakelen, is nooit eenvoudig, maar meestal wel vruchtbaar. Ook is het niet altijd eenvoudig, omdat de eerste hoorders zo lang geleden en in een zo andere cultuur leefden en een zo andere wereldvisie hadden dan dat wij die doorgaans hebben. Een belangrijke bron om ons te kunnen verplaatsen in hun gedachtewereld is de wet en de profeten.

Vorige keer heb ik je in verband met de eerste bede gewezen op Ezechiël 36. Lees de verzen 16 tot en met 24 nog eens door en merk op hoe de Heere daar spreekt over Zijn heilige Naam.

'Toen zij aankwamen bij de heidenvolken waarheen zij gegaan waren, ontheiligden zij MIJN HEILIGE NAAM, omdat men van hen zei: Deze mensen zijn het volk van de HEERE en toch zijn zij uit het land vertrokken.' (Ez. 36:20).

'Maar Ik spaarde hen vanwege MIJN HEILIGE NAAM. Het huis van Israël had die ontheiligd onder de heidenvolken waarheen zij gegaan waren.' (Ez. 36:21).

'Zeg daarom tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Ik doe het niet om u, huis van Israël, maar om MIJN HEILIGE NAAM, die u ontheiligd hebt onder de heidenvolken waarheen u gegaan bent.' (Ez. 36:22).

Ten eerste. De Naam van de Heere IS heilig. Zijn Naam heiligen, betekent dus niet dat Zijn Naam heilig gemaakt moet worden. Zijn Naam ontheiligen betekent ook niet dat er iets verandert aan de heiligheid van Zijn Naam, maar dat die Naam besmeurd wordt en in een andere, verkeerde gedaante wordt voorgesteld.

Ten tweede. Het heiligen en ontheiligen van Zijn Naam heeft (op grond van Ezechiël 36) alles te maken met Zijn volk Israël. Dat volk moest Zijn heilige Naam zichtbaar maken onder de volken. Dat is de betekenis van 'heiligen' hier. Het volk moest de heilige Naam een gedaante geven. Het volk moest laten zien wie de HEERE was en wat Zijn heilige Naam inhield. In plaats daarvan verduisterden zij Zijn Naam door hun daden en hun overtredingen. Door de Thora niet in hun hart te dragen en uit te leven, moesten zij uit het land vertrekken en te midden van de volken gaan wonen. Ook daar lieten zij op geen enkele manier iets van de heilige Naam van God zien.

Ten derde. Het volk kón Zijn heilige Naam niet heiligen. Dat zat hem niet in enig gebrek van de heilige wet zelf, maar in het vlees. Israël was weliswaar een uitverkoren volk en sterk bevoorrecht onder de volken omdat zij Gods woorden hadden ontvangen, maar zij bleven 'onder de zonde'. De duistere macht die als een sluier over de wereld hing en hangt, bedekte ook Israël.

Ten vierde. God draagt Zelf zorg voor de heiliging van Zijn heilige Naam. Als je bovenstaande hebt begrepen, zie je ook hoe Hij dat doet. Hij brengt Zijn volk terug in het land en het volk leeft dan onder de weldaden van het nieuwe verbond. Het volk wordt gereinigd (vs. 25) en Hij zal het een nieuw hart geven en een nieuwe geest in hun binnenste (vs. 26).

'U zult wonen in het land dat Ik uw vaders gegeven heb, u zult een volk voor Mij zijn en Ik zal een God voor u zijn.' (Ez. 36:28).

Deze laatste woorden zijn woorden die regelmatig in al dan niet iets andere vorm in de Thora en de profeten terugkomen. Ze zijn de vervulling van Gods beloften aan Israël. Die vervulling is ook feitelijk niets anders dan de Thora en de profeten: met andere woorden de Christus, de Messias.

Ten vijfde. Als God Zelf Zijn heilige Naam gaat heiligen, hangt dit dus heel nauw samen met de wederoprichting van het Koninkrijk. Daar gaat het immers over in Ezechiël 36 en ook de andere beden van het gebed des Heeren staan hier niet los van. Maar voor nu, is het van belang dat je ziet dat 'Uw Naam worde geheiligd' en 'Uw Koninkrijk kome' geen twee volledig op zichzelf staande gebeden zijn, maar dat die innig met elkaar verstrengeld zijn!

Ten zesde. Zelfs de bede 'Uw Naam worde geheiligd' is zelf een onderdeel van de Thora en de profeten. Ik bedoel hiermee te zeggen dat het feit dat het gebed gebeden zou worden al voorzeggd was door de profeten.

'Dan zullen de heidenvolken die om u heen overgebleven zijn, weten, dat Ik, de HEERE, Zelf herbouw wat afgebroken is en beplant wat verwoest is. Ik, de HEERE heb gesproken en Ik zal het doen. Zo zegt de Heere HEERE: OPNIEUW ZAL IK HIEROM DOOR HET HUIS VAN ISRAËL GEVRAAGD WORDEN OM DIT VOOR HEN TE DOEN. Ik zal hen even talrijk aan mensen maken als aan schapen. Als met de geheiligde schapen, als met de schapen van Jeruzalem op hun vaste feestdagen, zo vol zullen de verwoeste steden worden met kudden mensen. Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben.' (Ez. 36:36-38).

En also wordt de heilige Naam van de HEERE geheiligd onder de heidenvolken. De Heere zal hierom door het huis van Israël zelf gevraagd worden. Hoe? In de beden: 'Uw Naam worde geheiligd' en 'Uw Koninkrijk kome'. Het is een gebed van Israël tot hun God dat Hij Zelf Zijn Naam zal heiligen en Zijn Koninkrijk doet komen.

De HEERE heiligt Zelf Zijn heilige Naam, door het volk te reinigen en te heiligen.¹ Het volk wordt gereinigd en geheiligd in het werk van Christus. Christus reinigt en heiligt in het vol maken van de wet en de profeten.

¹ Reinigen en heiligen zijn twee sleutelwoorden in het hoofdstuk over Iom Kippoer (Lev. 16; zie vs. 19) en in de brief aan de Hebreëen.